

La renkontiĝon de ĉeĥaj kaj slovakaj esperantistoj en Vsetín en la tagoj 24-27 sept. 1971 partoprenis ĝis 330 gesamideanoj, inter ili ĉ. 20 eksterlandanoj. La ĉefa celo estis intensigi amikajn rilatojn inter ĉeĥoj kaj slovakoj. Okazis ankaŭ kunsidoj de sekcioj teknikista, kuracista, fervojista, IKUE kun KELI, pedagogia, kaj de komitatoj de SET Lančov kaj Herbortice. Kunsidis ankaŭ la komitato de Ĉs. Esp.-Federaĉio. Tre agrablan karakteron havis la interkona vespero. La sabata matena inaŭguro estis solena, gravaj estis vortoj kaj raporto pri la 56a UK en Londona de s-ano Josef Vitek, prezidanto de ĈEA, kaj de Pavel Rosa, prezidanto de AESSR. El la kultura programo aparte ni mencias tre sukcesan oratoran konkurson, en kiu venkis inĝ. Jaroslav Adamec /antaŭ nelonge forlasinta nian klubon/ kaj f-ino Věra Jedličková /nun studanta en Brno/. Ĉarman programon preparis grupo de infanoj-aktoretoj sub la gvido de s-ino Voleská el Česká Třebová. Virina kantiĥoro el Vsetín en riĉa artista programo pruvis sian altan nivelon sub majstra gvido de s-ino Květa Duřpeková kaj rikoltis merititan aplaŭdon kaj rekonon. En solena koncert-vespero atingis eksterordinaran sukceson solistino s-ino Kv. Duřpeková en famaj arioj kaj kantoj majstre tradukitaj de s-anoj J. Kořínek kaj d-ro T. Pumpr. Ĉarma estis sceneto de pola verkistino Stefania Grodzienska, prezentita nesupereble de s-ino Alena Růžičková, membrino de la Teatro de Fratoj Mrštík en Brno kaj Marta Lorková, niaj membrinoj. Kulmino de la vespero estis folkloro prezentado de la danc- kaj kant- ensemblo Jasénka el Vsetín, laŭreato de ŝtata premio, kiu senmezure ravis la partoprenantojn. La sekvintan tagon okazis tre bela tuttaga ekskurso tra Valaĥio. Kontentaj kaj plenaj de profunda dankemo pro la bone organizita renkontiĝo, bela kaj riĉa art-programo kaj grava labor-programo, preparita de la senlaca kaj oferema s-ano Aleš Berka kaj helpantoj, revenis la partoprenintoj hejmen.

II. sjezd Českého esp. svazu se bude konat 6.-9. května 1972 v Ostravě. Protože počet delegátů oprávněných volit nový ústřední výbor bude stanoven podle počtu platících členů jednotlivých kroužků, klubů a místních skupin, žádáme všechny členy, aby svůj členský příspěvek zaplatili co nejdříve, aby do konce března mohl být převeden na účet ČES.

Kurs esperanta pro začátečníky probíhá v PKO za účasti 21 kursistů, většinou z řad mládeže. Vede jej p. J. Vondroušek.

Ve výkladní skříní Domu nábytku na náměstí Svobody v Brně byl v říjnu instalován působivý poutač o esperantu, vypracovaný pí Evou Hliněnskou. Umístění poutače a ukávek esperantského tisku se na tak frekventovaném místě neminulo s účinkem na kolemjdoucí. Dík za to patří jak autorce, která je profesionální výtvarnicí, tak i pí Olze Valentove, která akci zajistila organizačně.

Setkání s kluby PKO, které bylo na pořadu klubového večera 30.XI. znamenalo zpestření klubovních programů. S činností Vlastivědného klubu nás seznámili jeho předseda p. ing. Viktor Matyáš a jednatel p. Vl. Čepelák, činnost Fonoklubu a iroznou spolupráci nastínil jeho předseda p. Dalibor Veverka. Pod dojmem magnetofonové přednášky s diapozitivy o Amsterdamu, kterou jsme v klubu nedávno shlédli, vzešel návrh vypracovat podobnou přednáku o Brně. Vlastivědný klub slíbil získat vhodného pracovníka pro vypracování textu, Fonoklub provést zpracování pásku. Překlad a získání diapozitivů bude na našem klubu.

S-ino Růžena Kaplerová, nia honora membrino kaj bibliotekistino, forpasis la 24an de septembro 1971 en la aĝo de 81 jaroj, ĝis la lastaj

tagoj plena de entuziasmo kaj elano. Ni publikigas rememoron pri ŝi el la plumo de redaktorino A. T. el Ĉeĥoslovaka Radio.

"Život je tak krásný, a mně je už osmdesát..."

Na tento povzdech paní Růženy Kaplerové myslím v posledních dnech znovu a znovu.- Bylo to loni na jaře, kdy se chystala slavit své osmdesátiny a já jsem ji poprvé navštívila s mikrofonom v jejím skromném příbytku v Brně. Celé prostředí napovídalo, že ten její život byl spíše těžký než krásný. Stačilo však pozorně naslouchat jejímu vyprávění, sledovat živé hnutí její tváře a mladistvý lesk tmavých očí a s člověka spadla prvotní tíseň. Ano, žije tu sama, sedm dětí, které vychovala, už dávno odešlo do světa. Ale cožpak ani tohle období života nemá své půvaby? Možná, že právě ono je ze všech nejhezčí: teprve po šedesátce má čas pro sebe, pro své vzdělání, pro všechno, co ji těší. Teprve teď si může v klidu přečíst knížku, zaposlouchat se do hudby, psát dlouhé dopisy, teprve teď má čas se učit.- Učit se v sedmdesáti, v osmdesáti letech? Nechtělo se mi tomu věřit. Obrátila se na mne s úsměvem a promluvila v neznámé řeči. Esperanto! Když s tím začala, byla už vlastně prababičkoo. Napřed první slovíčka, první přečtená knížka se slovníkem v ruce, pak první dopisy. Syn jí koupil starý psací stroj, naučila se na něm ťukat a teď už si píše s esperantisty někdejší země. Esperanto, řeč spojující všechny lidi dobré vůle, jí otevřelo svět. Na dálku poznává Francii, Sovětský svaz, Japonsko, Finsko, Španělsko, dovídá se spoustu zajímavostí o neznámých světech a lidech, má mnoho nových přátelství.- Před dvěma lety se dokonce vypravila s dcerou Jindřiškou k dopisovému příteli do Belgie. Na vlastní oči viděla nádherné stavby, které znala jen z pohlednic, viděla moře, moře ... V osmdesáti letech poprvé na břehu mořském, poprvé letět letadlem, dovedete to pochopit? Ne, neměla strach, hned by letěla znovu. A vůbec, strašně ráda cestuje. Jezdí za dětmi a vnoučky často po celé republice, sama si hledá nejlepší spojení v jízdním řádu. Nic nevadí, že ji občas bolí nohy nebo se dechu nedostává. Tolik toho musí ještě poznat, tolik dohánět.- Když jsme potom natáčeli pořad k osmdesátinám "A léta běží", zdálo se mi, jako by se léta docela zastavila. Paní Kaplerová ještě omládlá. S humorem, bystře a vtipně vyprávěla o svých radostech, o dětech, vnučích a pravnucích, z nichž nikdo "nesešel z cesty", o hudbě, knížkách i esperantu. Dokonce si vyprosila k mikrofonu devadesátiletou paní Julii Šupichovou, jejíž lekce esperanta kdysi dávno studovala.- U fantastických oříškových řezů, které kdysi pekla na výdělek, ale dnes už jen a jen pro radost, jsme si nakonec povídaly, že život je krásný, i když je člověku osmdesát... Rok uplynul a přišlo umrtní oznámení. Kniha zůstala nedočtena, dopisy nedopsány, cesty nedokončeny, věty v tom milém esperantu nedořečeny... Ale snad právě taková je --- krásná smrt.- AT

Paní Zdenka Kamarytová, vdova po dr. Stanislavu Kamarytovi, předsedovi někdejšího svazu esperantistů v ČSR, zemřela v Brně 9. listopadu 1971 ve věku 80 let. Jménem ČES a Klubu esperantistů v Brně se se zesnulou rozloučil J. Vondroušek.

Mistři esperantské poezie jubilující

2. října se dožil 65 let JUDr. Tomáš Pumpr, jeden z našich nejznámějších překladatelů a esperantologů. Z jeho překladů uvádíme Kytici /K.J.Erben/, Křest sv. Vladimíra /K. Havlíček Borovský/, Slezské písně /P. Bezruč/ spolu s J. Kořínkem a R. Hromadou, opery Prodaná nevěsta, Rusalka a V studni. Kromě dalších básnických překladů spolupracoval s dr. J. Kavkou na esperantské verzi Kapesního atlasu světa, který se stává bestsellerem roku 1971.

Dalším vynikajícím a plodným básníkem a překladatelem, vysoce odměňovaným v mezinárodních literárních soutěžích, je Jiří Kořínek, který 1. října oslavil 65 let. M.j. přeložil Seifertovu Maminku, spolu s dr. Pumprem a R. hromadou přeložil větší část Bezručových Slezských písní. V rukopise je Nezvalova Manon Lescaut a opera Jakobín. Překla-

dů operních árií z naší i zahraniční tvorby, písní a básní je přes tři sta. Četné z nich vyšly v esperantských časopisech různých zemí.

Dr. Kalmán Kalocsay, jeden z největších soudobých básníků a geniální překladatel, universitní profesor a akademik, se 6. října dožil 80 let. Kromě básnických sbírek je autorem četných filologických děl. Z řady jeho překladů uvádíme Tragedie člověka, veledílo maďarské literatury od Imre Madáche, výbor básní Sándora Petöfiho "Svoboda a láska, Baudelairovy Květy zla, výbor z Hejnovy poezie "Zpěvy a romance", Dantovo Peklo, Shakespearova Krále Leara a Bouři, obsáhlý výbor ze světové poezie /včetně antické pod názvem "Eterna Bukedo". Dále redigoval Esperantskou encyklopedii a maďarskou antologii v esperantu a po desíletí byl hlavním redaktorem časopisu Literatura Mondo.

Všem jubilantům přejeme ze srdce pevné zdraví a další desítky let pro radost jejich rodinám, přátelům a celému esperantskému hnutí.

Z e s v ě t a:

Kulturní Festival v Budapešti 17.-23. července 1972, pořádaný pod záštitou UEA, bude událostí roku 1972. Tento evropský esperantský kongres bude bezpochyby středem zájmu i našich členů.

V září začal tříletý pokus s vyučováním esperanta na školách různých typů v Maďarsku, Bulharsku, Rakousku, Itálii a Jugoslávii.

Polské esperantské divadlo, založené na jaře ve Varšavě, bylo pozváno na několikaměsíční zájezd do Spojených států.

Sovětská Pravda otiskla zprávu Tassu o vydání esperantského kapesního atlasu světa v pražské Kartografii.

Novoje vremja, sovětský týdeník vycházející v mnoha cizojazyčných mutacích /česky jako Nová doba/, ukončil v č.28 otiskování nesouhlasných odpovědí na čtenářský dopis egyptského učitele angličtiny Alího Anvara Amera /z č.5./, který považoval myšlenku mezinárodního jazyka za "na-prostou utopii". Do polemiky zasáhli čtenáři Nové doby ze Západu i Východu, m. j. i Vietnamský esperantský mírový svaz. Otiskujeme závěrečné slovo redakce, které znamená vysoké ocenění esperanta v sovětském oficiálním tiskovém orgánu: "Starší vědecký pracovník Institutu jazykovědy Akademie věd SSSR M. I. Isajev, kterého jsme požádali, aby učinil závěr čtenářské diskuse, je-li potřebí mezinárodního jazyka, nám napsal toto: Už přes půldruhého sta let usilují vědci o řešení tohoto problému. Navrhují použít jako jednotný světový jazyk některý jazyk národní a vyhlásit ho povinným na celém světě. Ale při takovém přístupu by byla ve výhodě národnost, jejíž jazyk by byl zvolen, což odporuje zásadám o rovnoprávnosti národů. Jiní vědci se proto domnívají, že je nutno vytvořit zcela nový mezinárodní jazyk. Tato myšlenka se setkala s poměrně značnou podporou. Bylo vypracováno přes dvě stě návrhů umělých jazyků. Práva na existenci se dostalo jen jednomu - esperantu, jehož se užívá již přes osmdesát let.- Sovětští vědci pohlížejí na esperanto jako na pomocný prostředek vzájemného styku národů, nechtějí však jeho úlohu zveličovat. Středem pozornosti sovětských lingvistů je úkol všemožného rozvoje národních jazyků, což přispívá všestrannému pokroku naší mnohonárodní společnosti. Sovětští esperantisté se podílejí na práci Světové organizace esperantistů s cílem zachování míru, neboť jejím heslem je "Esperanto - zbraň v boji za mír!"

Italská Evropská komise navrhla esperantským: organizacím Rakouska a zemí Společného trhu, aby žádaly povinné vyučování esperantu jako třetímu jazyku na školách v Jižním Tyrolsku /Horní Adiži/ a pomohly tak řešit tamní jazykový problém.

Ralph Harry, australský diplomat a esperantista, se stal velvyslancem v NSR. Nguyen Van Kinh, bývalý vietnamský velvyslanec v Moskvě, navštívil při svém pobytu v ČSSR pražské esperantisty.

Ze slavnostního projevu prof. dr. Ivo Lapenny, předsedy USA, proneseném na zahájení 56. světového esperantského kongresu v Londýně, přinášíme několik úryvků: "Podstatou mezinárodního jazyka z hlediska jeho struktury, praktického upotřebení a perspektivy je jeho uzemnění na celém světě a užívání ve všech odvětvích vědy, ve všech oborech a jiných zvláštních oblastech. Proto jakýkoliv výsledek, zdánlivě sebe-nepatrnější, v kterémkoliv místě, i v nejdlejší vesnici, v jakékoliv oblasti, i nejomezenější, má vždy mezinárodní význam, protože přispívá - byť sebemeně - k všeobecnému uplatnění esperanta... Jde o kvanta často nepatrná a nepozorovatelná, jejichž trvalé hromadění mění společenskou funkci mezinárodního jazyka v kladném smyslu a nakonec mu dává kvalitu, kterou označuje jeho jméno."

Nato prof. Lapenna promluvil o Británii, zemi s mimořádně silnou pozicí v mezistátních stycích, kolébce a pevnosti angličtiny, kterou mnozí subjektivně považují za mezinárodní jazyk dneška. My přívrženci neutrálně lidského mezinárodního jazyka k ní chováme vztah hluboké úcty - stejně jako ke každému jinému jazyku - přesto však ji objektivně považujeme nikoliv za mezinárodní jazyk, nýbrž za jeden z četných národních jazyků, pravděpodobně nejmocnější, používaných dnes také jako pomocných spojovacích prostředků mezi státy a národy.

Vzpomněl dále projevu dr. Zamenhova v londýnském Guildhallu r.1907, kde odmítl nařčení, že esperantisté nejsou dobrými vlastenci. "Není správnější říci - pevně a energicky-, že právě z hluboké lásky k zemi, které nás zrodily, a k jejich dialektům, právě pro ty tisíce vláken, které náš poutají tradicí, dějinami a kulturou k našim národním kolektivům, jsme všichni rozumově i citově spjati se svým národním jazykem, který nezbytně potřebujeme v denním životě a který si proto přejeme zachovat a dále pěstovat s veškerou láskou, kterou si zaslouží, neboť národní jazyk je jedním z podstatných prvků pojmu "národ" a hlavním nástrojem každé národní kultury, kamínkem v pestré mozaice světové kultury."

"Jazyková otázka v Evropě... nabyla v posledních měsících nových forem, dokonce velmi ostrých, v souvislosti s možným vstupem Británie do Společného trhu." "Jazyková otázka doutnala skrytě pod povrchem zdánlivé rovnováhy čtyř oficiálních jazyků v orgánech Společného trhu". Komentoval potom jazykový spor, který vnikl po prohlášení francouzského presidenta Pompidoua v belgickém "Le Soir" a v britské televizi, že si francouzština musí uchovat vedoucí pozici i po připojení Británie. Upozornil na vášnivost diskuse, která následovala v rozhlase, televizi, v tisku i v seriózních časopisech. "Stranický charakter argumentů, protiargumentů a pseudoargumentů ve prospěch toho či onoho jazyka nedal za pravdu nikomu, nýbrž opět ukázal, že jazyk není jízdní kolo, auto, rozhlas, televizor ani žádný jiný technický přístroj, nýbrž něco mnohem více: společenský jev, neodlučitelný od historického utváření všech společenských seskupení včetně moderních národů, hlavní jejich složka, nástroj myšlení a cítění, ke kterému jsou příslušné skupiny a jednotlivci hluboce vázáni také citově."

"Právě proto se nám zdá, že naléhavá nutnost nalézt prostředek jazykového dorozumívání na celém světě nebo především v Evropě není řešitelná žádným národním jazykem bez smrtelného nebezpečí pro všechny ostatní, a proto bez nepřekonatelného odporu ostatních národů."

"Zbývá proto jen druhá alternativa: přijetí politicky a národně neutrálního mezinárodního jazyka, který svou všelidskostí dává výhody všem a zároveň chrání existenční právo a další vývojové možnosti všech národních jazyků, velkých i malých, i národních kultur jimi vytvořených.

"Hlas londýnského kongresu nechť je mocným voláním ke všem národům a jejich vládám, aby se naléhavě a s co největší vážností postavily čelem k jazykové otázce, radikálně ji rozřešily a umožnily konečně obyčejným lidem, aby rozuměli a aby jim bylo rozuměno, všude, v každém koutku světa, nikoliv gesty a posunky, nýbrž společným, plně hodnotným, skutečně mezinárodním jazykem, způsobem hodným člověka na sklonku dvacátého století."

- x -x- x. - x - x - x - x- - x - x - x - x - x - x - x - - x - x - x
-“Upozornění pro vlastníky slosovatelných knižních poukázek ČES: Sloso-
vací listina je k nahlédnutí v klubu. Poukázky - i ty, které nevyhrá-
ly - vyměňujeme za knihy, odznaky, pohlednice a jiné materiály, které
máme na skladě. SUKCESAN NOVAN JARON DEZIRAS AL VI VIA KLUBO- -

=====
BULTENO. Vydává Klub esperantistů PKO v Brně zdarma pro své členy.
Za obsah odpovídá Zd. Hršel.
=====